

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom - cand. scient. adm.

www.henrikherloevlund.dk, herloevlund@mail.dk

NOTAT ¹ udarbejdet 14.08.18

BÅDE SKIDT OG KANEL I ENERGIAFTALE 2018.

Regeringens krav om havvind uden støtte skaber usikkerhed om flere havvindmølleparker.

RESUME:

29. juni indgik alle Folketingets partier en energiaftale. Det må anerkendes, at aftalen repræsenterer en forbedring i forhold i VLAK – regeringens uambitiøse og utilstrækkelige energiudspil.

Energiaftalen er bedre, fordi målet for andelen af vedvarende energi (VE) i energiforsyningen i 2030 er øget fra 50 til 55 pct, selvom et endnu højere mål kunne have været ønskeligt. Et andet fremskridt i aftalen i forhold til regeringens udspil er, at de statslige bevillinger til energiforskning frem mod 2024 øges fra regeringens 580 mio kr. til 1 mia. Endelig også godt at der med aftalen afsættes 500 mio. kr. grønne løsninger i transportsektoren.

MEN: Der er også mere "blandede bolsjer" i energiaftalen.

Det er på den ene side en forbedring, når regeringens nedsættelse af el – afgiften på det nærmeste halveres.

MEN: På den anden side gennemføres stadig en nedsættelse af el – afgiften med 14 øre pr. kWh, hvilket vil øge CO2 udslippet betragteligt.

Der er også både skidt og kanel i energiaftalens store slagnummer om, at der frem mod 2030 planlægges med 3 havvindmølleparker i stedet for regeringens oprindelige ene. Det er på den ene side positivt, at også regeringen nu har tilsluttet sig et mål om etablering af 3 havvindmølleparker. Men det skaber på den anden side usikkerhed om, hvorvidt dette bliver realiseret, når regeringen har fået indført som betingelse, at de yderligere havvindmølleparker opføres UDEN støtte til etablering og drift, hvilket ikke er situationen i dag og heller ikke sikkert vil være tilfældet på den anden side af 2020.

Endelig skæmmes energiaftalen på enkelte områder af fejl og mangler, som videreføres fra regeringens energiudspil. Det er stærkt utilstrækkeligt, når det hidtidige niveau for støtte til energibesparelse på årligt 1,5 mia. kr. nu i energiforliget skæres ned til 500 mio. kr. En anden stor mangel i energiforliget er, at man på trods af Klimarådets anbefalinger om stærkere regulering og begrænsning af brug af biomasse i danske elværker fastholder den hidtidige støtte og afgiftsfritagelse herfor.

Og hvad så med energiaftalens effekten på CO2 – udslippet. Jo, her må det på den ene side anerkendes som en relativ forbedring, at regeringens opgørelse tilsyneladende viser, at energiaftalen isoleret set fra 2020 til 2030 vil reducere CO2 – udslippet med 6 mio. tons mere end regeringens energiudspil gjorde. Problemet er på den anden side, at det på det foreliggende grundlag må vurderes kun at give en reduktion i Danmarks udledning af drivhusgasser fra 2020 til 2030 på mellem 4 – 8 pct. Hvilket ikke kan karakteriseres som prangende, når Danmark som fastlagt i klimaloven skal være et lavemissionssamfund allerede i 2050.

¹) Dette notat ligger i forlængelse af den kritiske rapport: VLAK – regeringens energiudspil: Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling", 120 s. inkl. illustrationer, noter og dokumentation.

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/VLAKsenergiudspil.pdf

Indholdsfortegnelse

<i>Indledning</i>	3
<i>1. Indholdet af "Energiaftale af 29. juni 2018"</i>	3
<i>2. Sammenligning af energiaftalen med VLAK's energiudspil</i>	5
2.1. Mål.....	5
2.2. (Strategiske) principper	6
2.3. (Konkrete) initiativer.....	7
<i>3. Entydige forbedringer i energiaftalen i forhold til energiudspillet</i>	9
3.1. Højere mål for VE – andel i 2030.	9
3.2. Flere penge til klimaforskning	10
3.3. Pulje til grøn transport	11
<i>4. Punkter i energiaftalen med både skidt og kanel</i>	11
4.1. Tre havvindmøller i stedet for en – MÅSKE.	11
4.2. Lempelse af el – afgift reduceret, men ikke afløst.	14
4.3. Teknologineutral VE – udbygning ikke uproblematisk.	16
<i>5. Dårlige ting i energiaftalen i forhold regeringens udspil</i>	17
5.1. Utilstrækkelige midler til energibesparelse.	17
5.2. Problematisk biobrændstof fastholdes.....	18
5.3. Energipolitik på markedsvilkår forkeret.	18
<i>6. Klimaeffekt og økonomi</i>	20
6.1. Effekt af energiaftalen på udledningen af drivhusgasser.	20
6.2. Energiaftalens økonomi.....	22

Indledning.

Efter i april at have fremlagt et energiudspil ² indgik VLAK – regeringen 29. juni en energiaftale ³ med DF plus oppositionen i Folketinget, herunder S, SF, Alternativet og Enhedslisten.

I det følgende gennemgås i afsnit 1 kort aftalens hovedindhold.

Dernæst sammenlignes i afsnit 2 hovedpunkterne i energiaftalen med de tilsvarende elementer i regeringens energiudspil, opdelt på mål, principper og initiativer.

I forlængelse heraf diskuteres det i de følgende afsnit, hvor energiaftalen gør energiudspillet bedre; hvor energiaftalen modsat viderefører mangler og fejl i energiudspillet og hvor energiaftalen rummer både godt og skidt set i forhold til VLAK – regeringens energiudspil.

I afsnit 3 fremhæves først punkter, hvor energiaftalen repræsenterer en klar forbedring i forhold til regeringens energiudspil.

Dernæst diskuteres i afsnit 4 elementer i energiaftalen, der i forhold til energiudspillet rummer både skidt og kanel.

Endelig analyseres i afsnit 5 punkter, hvor energiaftalen viderefører mangler og fejl fra VLAK ´s udspil.

Sidst, men ikke mindst forsøges det i afsnit 6 først at indkredse aftalens effekt på CO₂ – udledningen, dernæst at belyse økonomien i aftalen. Der skal i forbindelse med klimaeffekten tages det forbehold, at dette ikke er særligt klart belyst i energiaftalen.

1. Indholdet af ”Energiaftale af 29. juni 2018”.

Det angivne formål med aftalen er at bidrage til, at Danmark i 2050 bliver et lavemissionssamfund og at arbejde henimod nettoudledning i overensstemmelse med Parisaftalen og for et mål om nettoudledning i EU og i Danmark senest i 2050.

²) VLAK – regeringen: Energi til et grønt Danmark. April 2018.

<http://efkm.dk/temaer/energiudspil/>

³) Jf. VLAK, S, DF, SF, Alt. og Ehl.: Energiaftale 2018. 29.06.18.

<https://efkm.dk/ministeriet/aftaler-og-politiske-udspil/energiaftalen/>

Ifølge energiaftalen er de konkrete hovedmål 1) at øge andelen af vedvarende energi (VE) i energiforsyningen til 55 pct. i 2030, 2) at opnå en VE – andel i elproduktionen på 100 pct. i 2030 samt 3) at mindst 90 pct. af fjernvarmeforbruget er baseret på andre energiformer end kul, olie og gas i 2030.⁴

Hovedpunkter i aftalen er:

- Havvind: ”Partierne ønsker, at der frem mod 2030 etableres 3 havvindmølleparker af 800 megawatt.”⁵ (Jf. dog den senere analyse af betingelserne herfor i afsnit 4)
- Anden VE: Der afsættes 4,2 mia. kr til teknologineutrale udbud af solceller, landvind, kystnær havvind samt bølge – og vandkraft i perioden 2020 – 2024.⁶
- Biogas: Der afsættes 4,8 mia. kr. over 20 år til udbygning med biogas og andre grønnes gasser.⁷
- Elafgifter: Elvarmeafgiften lempes med 15 øre/kWh fra 2021 og elafgiften lempes gradvist med i alt 14 åre /kWh i perioden 2019 til 2022.⁸
- Energibesparelse: Der indføres en markedsbaseret tilskudspulje på 0,5 mia. kr. årligt i 2021 - 2024, som målrettes besparelser i procesenergi i industri – og serviceerhverv og energiforbrug i bygninger.⁹
- Klimaforskning: Efter 2020 øges de statslige midler til forskning, udvikling og demonstration indenfor energiteknologi og klima i løbet af aftaleperioden til 1 mia. kr. i 2024.¹⁰

---

⁴) Jf Aftalen, s. 2.

⁵) Jf Aftalens, s. 3, for neden samt jf Faktaark: Mere havvind.

<https://efkm.dk/media/12199/handout-energi aftale-3-havvind.pdf>

⁶) Jf. side 5, for oven samt jf. Faktaark: Grønnere energi.

https://efkm.dk/media/12203/handout_energi aftale-groennere-energi.pdf

⁷) Jf. Side 6, for nede samt jf. Faktaark: Grønnere energi.

https://efkm.dk/media/12203/handout_energi aftale-groennere-energi.pdf

⁸) Side 7 for neden og 8 for oven samt jf. Faktaark: Billigere grøn strøm.

https://efkm.dk/media/12202/handout_energi aftale_billigere-groen-stroem.pdf

⁹) Aftalens side 9 midt på siden samt jf. Faktaark: Effektiv brug af energi.

<https://efkm.dk/media/12198/handout-energi aftale-effektiv-brug-af-energi.pdf>

¹⁰) Jf. Aftalens side 12, for neden samt jf Faktaark: Energi – og klimaforskning.

https://efkm.dk/media/12204/handout_energi aftale_energiforskning.pdf

- Varmesektor: Frit valg for foreløbig mindre fjernvarmeværker samt for forbrugere mht. hvilken grøn teknologi, som de vil benytte sig af.¹¹
- Grøn transport: Der indføres en pulje til grøn transport på i alt 500 mio. kr. i 2020 – 2024.

2. Sammenligning af energiaftalen med VLAK's energiudspil.

I de følgende undersøges, hvorledes aftale og energiudspil indholdsmæssigt forholder sig til hinanden, hvad angår henholdsvis mål (afsnit 2.1), (strategiske) principper (afsnit 2.2.) og (konkrete) initiativer (afsnit 3.3).¹²

2.1. Mål

Oversigten er opdelt således, at der i følgende tabel først gives en oversigt over ligheder og forskelle, hvad angår mål.

Tabel: Sammenligning af mål i energiaftalen med tilsvarende i regeringens energiudspil.

	ENERGIAFTALEN	REGERINGENS ENERGIUDSPIL
MÅL		
VE – andel af energiforsyningen	Mål om 55 pct. i 2030 ¹³	Mål om 50 pct. ¹⁴
VE – andel af elforbrug	Mål om over 100 pct. i 2030 ¹⁵	Kul skal udfases af energiproduktionen frem til 2030 ¹⁶
Nettoudledning	Mål om nettoudledning i 2050 ¹⁷	-

¹¹Jf. *aftalen*, s. 10 midt på siden samt jf. *Faktaark: Friere og grønne varme*.

<https://efkm.dk/media/12201/handout-energiaftale-friere-og-groenne-varme.pdf>

¹²Jf. *VLAK – regeringen: Energi – til et grønt Danmark*. April 2018.

http://www.stm.dk/multimedia/2018_energiudspil.pdf

¹³) Jf. *Energiaftalen*, s. 2. fornedden

¹⁴) Jf *Regeringens energiudspil*, s. 9 fornedden.

¹⁵) Jf. *Energiaftalen*, s. 2 fornedden

¹⁶) Jf. *Regeringens energiudspil*, s. 9 fornedden

2.2. (Strategiske) principper

Dernæst sammenlignes i nedenstående tabel aftale og udspil på (strategiske) principper for VE – udbygningen.

Tabel: Sammenligning af strategiske principper i energiaftalen med tilsvarende i regeringens energiudspil.

(Strategiske) PRINCIPPER		
Styring af VE-udbygning	«Markedet skal så vidt muligt styre den grønne omstilling.» ¹⁸	Udbygning med VE skal væk fra offentlig planlægning og henimod at ske på markedsvilkår ¹⁹
Støtte til VE	”Realistisk at grønne løsninger indenfor en overskuelig årrække kan leveres på kommercielle vilkår” (dvs. uden støtte – hhl) ²⁰	Skal gradvist reduceres ²¹
Konkurrence	VE skal i de kommende år fremmes gennem teknologineutrale udbud bl.a. af solceller, landvind og kystnær havvind” ²²	Valg af VE – teknologi skal ske gennem konkurrenceudsættelse og teknologineutrale udbud ²³
Afgifter	”Parterne er enige om, at der er behov for at lempe energiafgifterne, så flere vælger grønne løsninger...” ²⁴	Billigere energi til den enkelte og fællesskabet gennem harmonisering og forenkling af afgifter ²⁵
Energieffektivisering	Der gives markedsbaserede tilskud.	Skal også konkurrenceudsættes ²⁶

¹⁷⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 2 forned

¹⁸⁾ Jf. *Energiaftalen*, side 2, midtfor.

¹⁹⁾ Jf. *Regeringens energiudspil*, s. 15 forned og s. 16 foroven

²⁰⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 2 midtfor

²¹⁾ Jf. *Energiudspil*, s. 16 forned

²²⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 2 midt for

²³⁾ Jf. *Energiudspillet*, s. 15 forned

²⁴⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 7

²⁵⁾ Jf. *Energiudspillet*, s. 7,11 og 24

²⁶⁾ Jf. *energiudspillet*. S. 26 ff.

2.3. (Konkrete) initiativer.

Sidst, men ikke mindst sammenlignes i nedenstående tabel aftale og udspil med hensyn til (konkrete) initiativer til udbygning af vedvarende energi.

Tabel: Sammenligning af konkrete initiativer i energiaftalen med tilsvarende i regeringens energiudspil.

(Konkrete) INITIATIVER		
Havvind	<p>”Parterne er enige om, at der udbydes en ny havvindmøllepark i 2024 -27.”²⁷</p> <p>”I tillæg hertil vil parterne etablere yderligere to havvindmølleparker frem mod 2030.</p> <p>“Beslutningerne om yderligere havvind baserer sig på antagelser om, at parkerne kan etableres uden behov for støtte til etablering og drift... Hvis forudsætningerne ændrer sig markant, mødes parterne igen og drøfter udviklingen,”²⁸</p>	1 havvindmøllepark frem til 2030 ²⁹
Anden VE	<p>4,2 mia. til udbud indenfor forskellige VE-teknologier³⁰</p> <p>Dog skal antallet af landvindmøller mere end halveres <i>fra nuværende 4.300 til et loft på 1850 i 2030.</i>³¹</p>	- ” - ³²
Biogas	4 mia. frem til 2040 ³³	- ” - ³⁴

²⁷⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 3

²⁸⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 4 foroven.

²⁹⁾ Jf. *Energiudspillet*, s. 15 og s. 21 ff

³⁰⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 5 for oven,

³¹⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 5.

³²⁾ Jf. *Regeringens energiudspil*, s. 18.

³³⁾ Jf. *Energiaftalen*, s. 8 for neden

Elafgifter	Elafgift sænkes med 14 øre	Elafgift sænkes med 25 øre ³⁵
Energibesparelse	Der indføres en markedsbaseret tilskudspulje, som skal målrettes besparelser i industri – og serviceerhverv og energiforbrug i bygninger på max 500 kr. ³⁶	Energispareordning skal erstattes med markedsbaseret tilskudspulje på 400 mio. Kr. ³⁷
Klimaforskning	Hæves frem til 2024 til 1. mia. kr. ³⁸	580 mio. kr. i 2020 ³⁹
Varmesektoren	Produktionsbindingerne i mindre fjernvarmeområder ophæves. I mellemstore og store fjernvarmeområder ophæves produktionsbindingerne først efter erfaringsvurdering og nærmere analyse, ⁴⁰	-

Men hvad er godt og hvad er mindre godt i aftalen set i forhold til udspillet? Dette analyseres og diskuteres i de følgende 3 afsnit.

I afsnit 3 undersøges først, på hvilke punkter energiaftalen repræsenterer klare fremskridt i forhold til energiudspillet.

Dernæst analyseres i afsnit 4 punkter, hvor energiaftalen til gengæld viderefører mangler og fejltagelser fra VLAK's udspil.

Endelig diskuteres i afsnit 5 elementer i energiaftalen, der i forhold til energiudspillet både rummer godt og skidt.

---

³⁴⁾ Jf. Regeringens energiudspil, s. 18

³⁵⁾ Jf. Regeringens energiudspil, s. 25 ff

³⁶⁾ Jf. Energiaftalen, s. 9 midt for.

³⁷⁾ Jf. Regeringens energiudspil, s. 27.

³⁸⁾ Jf. Energiaftalen, s. 12 for neden.

³⁹⁾ Jf. Regeringens energiudspil, 33.

⁴⁰⁾ Jf. Energiaftalen, s. 10 for neden og side 11 midt for.

3. Entydige forbedringer i energiaftalen i forhold til energiudspillet.

Det må indledningsvist anerkendes, at energiaftalen på nogle punkter indiskutabelt er bedre og grønnere end regeringens energiudspil.

Det var der også et eklatant behov for, idet VLAK – regeringens energiudspil var så uambitiøst og utilstrækkeligt, at Danmarks CO₂ udslip uanset udspillet ville stige med 5- 10 pct. fra 2020 til 2030.

41

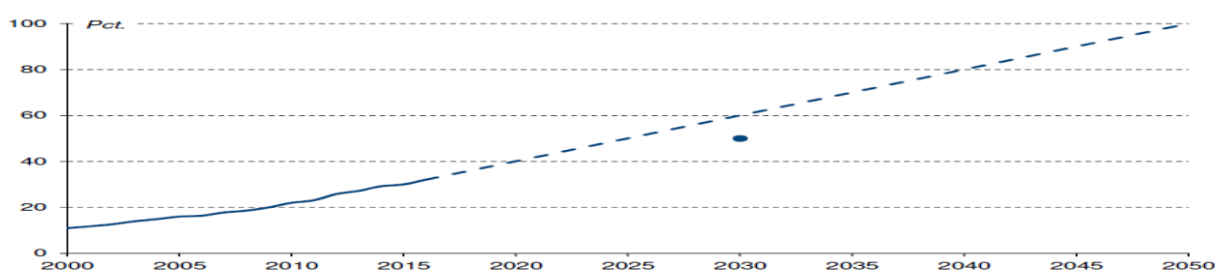
3.1. Højere mål for VE – andel i 2030. ⁴²

Det må for det første vurderes som en forbedring i energiaftalen, at målsætningen for andelen af VE i energiforsyningen i 2030 er øget fra 50 pct. i VLAK's udspil til 55 pct. i energiaftalen, jf. foranstående tabeloversigt vedrørende mål.

50 pct. ville også have været helt utilstrækkeligt, idet det langsigtede mål ifølge klimaloven er, at Danmark i 2050 skal være et lavemissionssamfund, hvilke blandet andet i praksis indebærer tilnærmelsesvis 100 pct. forsyning med vedvarende energi.

At nå dette langsigtede mål vil kræve, at andelen af VE årligt udbygges med ca. 2 pct. i gennemsnit, hvilket nødvendiggør, at VE – andelen frem til 2030 udbygges i et hurtigere tempo end med de 0,8 pct. i gennemsnit om året i VLAK's udspil.

Figur: Andelen af vedvarende energi frem mod 2050. ⁴³

⁴¹) Jf. Lund, Henrik Herløv: VLAK 'S ENERGIUDSPIL - Sorte skattelettelse maskeret som grøn omstilling, afsnit 8.1.3: Co₂ udslip stiger trods regeringens energiudspil

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/VLAKsenergiudspil.pdf>

⁴²) Dette uddybes i Jf. Lund, Henrik Herløv: VLAK 'S ENERGIUDSPIL - Sorte skattelettelse maskeret som grøn omstilling, afsnit 8.2.1.: 2030 målet for VE er IKKE ambitiøst, tværtimod.

⁴³) Kilde: Klimarådet: Fremtidens vedvarende energi, s. 9. september

2017. <http://www.klimaradet.dk/da/analyser/fremtidens-vedvarende-energi>

En sådan hurtigere udbygning indebærer egentlig, at VE andelen i 2030 bør udgøre op mod 60 pct. Klimarådet har foreslået et mål for VE andelen af energiforsyningen i 2030 på 55 pct., mens det økologiske råd har talt for et mål om 60 pct.

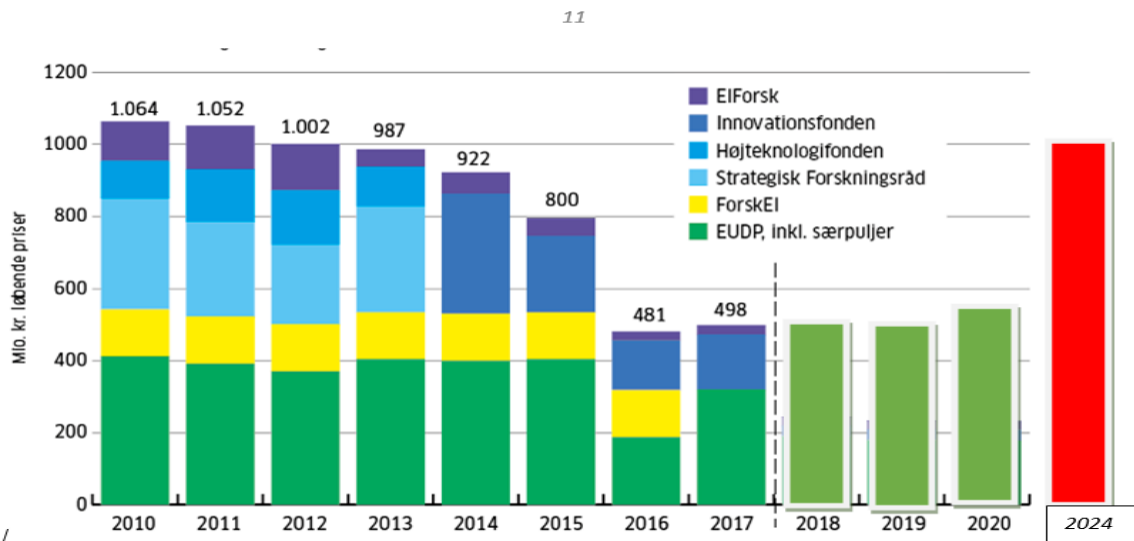
De 55 pct. i energiaftalen er derfor et skridt i den rigtige retning, om end mere kunne have været ønskeligt.

3.2. Flere penge til klimaforskning ⁴⁴

En anden klar forbedring i energiaftalen vedrører øgede statslige bevillinger til energiforskning.

En høj og målrettet forskningsindsats er essentiel i udviklingen af fremtiden VE – teknologi. Derfor har det været højest problematisk, at de borgerlige regeringer fra 2015 og frem mere end halverede niveauet for energiforskningsmidler og en stor mangel at VLAK – regeringens energiudspil lagde op til at fortsætte det lave niveau.

Figur: Offentlige energiforskningsmidler 2010 til 2024. ⁴⁵

⁴⁴) Dette uddybes i Jf. Lund, Henrik Herløv: VLAK 'S ENERGIUDSPIL - Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, kap. 8.3.3. Helt utilstrækkelig

⁴⁵) Kilde: Tal for 2010 til 2017 fra Wittrup, Sanne: Energiforskning hårdt ramt af nedskæringer. Ingeniøren, 19.02.1

<https://ing.dk/artikel/energiforskning-hardt-ramt-nedskaeringer-194036> Tal for 2018 til 2020 fra regeringens energiudspil, s.

31. Tallet for 2024 er det aftalte i Energiaftalen.

Det er derfor en klar forbedring, at niveauet for energiforskningsmidler i energiaftalen frem mod 2024 igen hæves til niveauet under SRSF – regeringen.

3.3. Pulje til grøn transport

Endelig må det betegnes som en mindre, men positiv nyskabelse af der i energiaftalen afsættes en pulje på 100 mio kr. årligt i perioden 2020 – 2024 med henblik på at understøtte grønne løsninger i transportsektoren.⁴⁶

4. Punkter i energiaftalen med både skidt og kanel.

I forbindelse med oppositionen indgik i aftalen har det frem for alt været argumentet herfor, at aftalen indebar en klar forbedring i forhold til regeringens energiudspil med hensyn til havvind.

Efterfølgende er der imidlertid i pressen blevet rejst spørgsmål hertil.⁴⁷ I det følgende undersøges det derfor i afsnit 4.1, hvorvidt energiaftalen på dette punkt repræsenterer en entydig forbedring?

Det har også været fremhævet fra oppositionens side som et positivt resultat af forhandlingerne, at afgiftslempelser i energiaftalen er blevet mindre end regeringen lagde op til. I afsnit 4.2 diskuteres fordele og bagdele herved?

Endelig indgår det i aftalen, at der afsættes 4,2 mia. til teknologineutrale udbud på markedsvilkår indenfor andre VE – teknologier (end havvind). I afsnit 4.3 diskuteres godt og mindre godt heri.

4.1. Tre havvindmøller i stedet for en – MÅSKE.⁴⁸

⁴⁶) Jf. *Energiaftalen*, s. 14 for oven.

⁴⁷) Jf. *Det Økologiske Råd: Lidt grønnere energiforlig, men ikke uden risici*. 30.06.18

<https://www.ecocouncil.dk/udgivelser/artikler/energi-og-klima/3136-energiforlig-lidt-gronnere-men-ikke-uden-risici>

⁴⁸) Uddybning af dette afsnit kan findes i Lund, Henrik Herløv: *VLAK' S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 1.3.1: Tilskud til vindmøller*. April 2018.

Det er i forbindelse med aftalen været anført, at man fra oppositionens side havde opnået, at der frem til 2030 bygges 3 havvindmølleparker i stedet for som oprindeligt foreslået af regeringen kun en. Desværre er aftalen IKKE så klar, som her anført.

Vedrørende udbygning af VE med havvind tager aftalen udgangspunkt i regeringens forslag om, ”at der udbygdes en ny havvindmøllepark på ca. 800 mW til nettilslutning i 2024 – 2027.”⁴⁹

Men hertil føjes, at ”Parterne ønsker at der frem mod 2030 etableres 3 havvindmølleparker i Danmark... I tillæg til et udbud af Danmarkshistoriens største havvindmøllepark i 2019/20 vil parterne derfor etablere yderligere to havvindmølleparker frem mod 2030. Det besluttes, at der i 2021 udbygdes en ny havvindmøllepark på minimum 800 MW samt at der i 2023 udbygdes yderligere en havvindmøllepark på minimum 800 MW”.⁵⁰

Så langt så godt. Det må anerkendes som en forbedring i forhold til regeringens udspil, at også regeringen erklærer sig for et mål om frem til 2030 at etablere ikke en, men 3 havvindmølleparker.

At der bygges flere havvindmølleparker er vigtigt, fordi regeringens forslag om kun at bygge en havvindmøllepark frem til 2030 var helt utilstrækkeligt og i denne manglende udbygning af vindkraften lå en væsentlig del af årsagen til, at regeringens energiudspil ikke vil have forhindret Danmarks CO₂ – udslip i at stige 5 – 10 pct. frem til 2030.

Ifølge energiminister Lars Liholt selv svarer målet om 50 pct. VE i 2030 til, at der alt i alt skal bygges 10 store havvindmølleparker.⁵¹ Det Økologiske Råd har anbefalet, at der i stedet frem til 2030 bør udbygges havvindkraft med mindst 2.500 MW – altså med mindst 3 store havvindmølleparker.⁵²

Klimarådet er gået endnu videre og anbefaler, at vindkraft i det hele taget frem til 2030 udbygges med mellem 460 og 540 MW årligt eller i alt frem til 2030 med mellem 4.600 og 5.100 MW, hvilket svarer til ca. 6 store vindmølleparker.⁵³

---

⁴⁹) *Energiaftalen, s. 3, for neden.*

⁵⁰) *Jf. Energiaftalen, s. 3 for neden – s. 4 for oven.*

⁵¹) *Jf. Christensen, Amalie Bjerre: ” Regeringen varsler flere investeringer i vedvarende energi”. Altinget, 23.03.17 <https://www.altinget.dk/artikel/regeringen-varsler-flere-investeringer-i-vedvarende-energi>*

⁵²) *Jf Det Økologiske Råd: Anbefalinger til kommende energiforlig og jf Joel; Jens: Den grønne omstilling kræver investeringer, ikke skattelettelser. Information, 09.05.18. <https://www.information.dk/debat/2018/05/groen-omstilling-kræver-investeringer-bare-skattelettelser>*

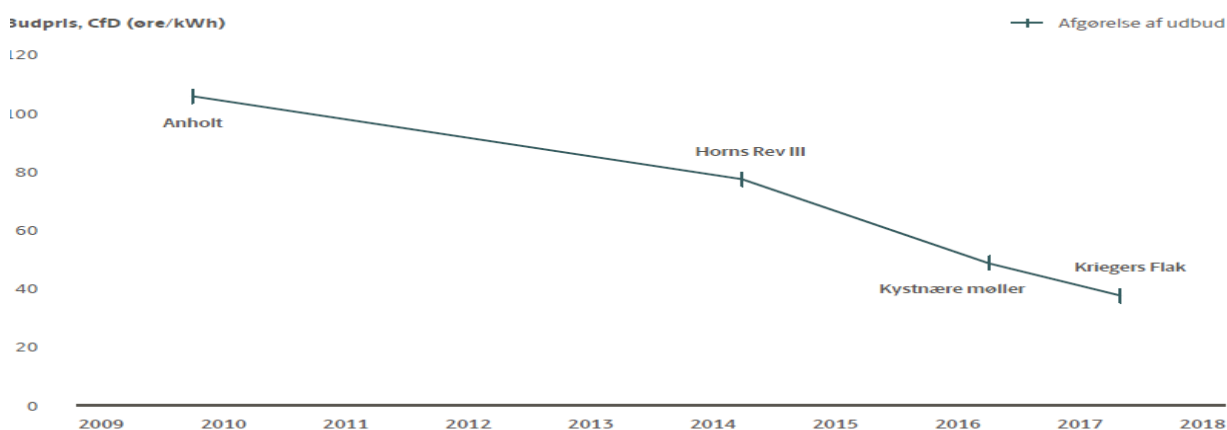
⁵³) *Jf. Wittrup, Sanne: En stor havmøllepark kan langt fra indfri regeringens VE – mål. Ingeniøren, 23.04.18. <https://ing.dk/artikel/analyse-stor-havmoellepark-kan-langt-fra-indfri-regeringens-ve-maal-211864>*

Etablering af i alt 3 store havvindmølleparker frem til 2030 vil således være et klart skridt i den rigtige retning og en klar forbedring i forhold til regeringens energiudspil.

MEN – og der er et men i energiaftalen: Regeringen har i aftalen betinget sig, at etableringen af yderligere havvindmølleparker skal være gratis (bortset fra udgifter til landtilslutning). Det hedder nemlig i aftalen: ”Beslutningerne om yderligere havvind baserer sig på antagelser om at parkerne kan etableres uden behov for støtte til etablering og drift (min understregning – hhl)...”.⁵⁴

Det er imidlertid IKKE situationen i dag, at havvindmølleparker kan etableres uden støtte. Der er ganske vist sket en klar reduktion i prisen på havvind siden 2010, men havvindmølleparker er stadig ikke kommercielt selv bærende i sig selv.

Figur: Prisudvikling på danske havvindmølleparker 2010 – 2017.⁵⁵

Vi er altså i dag IKKE der, hvor havvindmølleparker kan opføres UDEN støtte. At det kan ske i 2021/2023 er kun regeringens forventning/håb, men ingen kan i dag vide om kan realiseres?

Men ikke desto mindre har regeringen i aftalen fået gjort denne antagelse om, at det ikke vil kræve støtte (bortset fra landtilslutning) til en forudsætning for opførelse af yderligere havvindmølleparker ud. Holder denne betingelse ikke, hedder det herom i aftalen: ”Hvis forudsætningerne ændrer sig markant, mødes parterne igen og drøfter udviklingen”.

Strengt taget er regeringens løfte i aftalen om at bygge yderligere to havvindmølleparker altså en gratis omgang for den selv. For enten opfyldes regeringens forventning om yderligere prisfald på havvindmølleparker – og så vil yderligere havvindmølleparker hermed være (stort set) gratis for regeringen.

⁵⁴) Jf. *Energiaftalen*, s. 4 for oven.

⁵⁵) Kilde: *VLAk's energiudspil*, s. 10.

Eller: Hvis forudsætningen IKKE holder om at der ikke skal ydes støtte, så har regeringen ifølge aftalens ordlyd strengt taget kun forpligtet sig til ”at drøfte udviklingen” – man har IKKE forpligtet sig til at yde støtte, så de to ekstra havvindmølleparker alligevel kan opføres. Og en drøftelse koster i sig selv heller ikke noget.

Spørgsmålet om, hvorvidt der med energiaftalen er sket en klar forbedring i forhold til VLAK – regeringens energiudspil vedrørende udbygning af havvind, står og falder dermed – i hvert tilfælde under en borgerlig regering - med betingelsen om, at det kan gøres uden støtte (bortset fra til landtilslutning).

Det må hermed på den anden side derfor kategoriseres som en usikkerhedsfaktor/et problem i energiaftalen, at der i henhold til aftalens ordlyd strengt taget ikke er sikkerhed for, at der faktisk bliver opført 3 havvindmølleparker.

Samlet set er det hermed ikke entydigt, hvorvidt der vedrørende havvind reelt er sket en forbedring i energiaftalen i forhold til regeringens energiudspil? ⁵⁶

4.2. Lempelse af el – afgift reduceret, men ikke afløst. ⁵⁷

Et yderligere argument for energiaftalen har fra oppositionens side som nævnt været, at det med aftalen er lykkedes at begrænse regeringens forsøg på at bruge den grønne omstilling til at gennemføre yderligere skattelettelser, i dette tilfælde lempelse af el - afgiften.

Og det er rigtigt og må på den ene side anerkendes som en forbedring, at hvor VLAK – regeringen i sit energiudspil foreslog el – afgiften nedsat med i alt 25 øre/kWh fra 2019 til 2025 ⁵⁸ er det i energiaftalen endt med en forhøjelse på ”kun” 14 øre i samme periode.

Regeringens erklærede begrundelse for at lette el – afgifterne har været, at man har hævdet at det ville fremme elektrificeringen af samfundet, så vi bedre udnytter de stigende mængder vedvarende

⁵⁶) Jf. Ekman, Claus: *Energiforlig er lidt grønnere, men ikke uden risici*. Det Økologiske Råd, 29.06.18

<https://www.ecocouncil.dk/udgivelser/artikler/energi-og-klima/3136-energiforlig-lidt-gronnere-men-ikke-uden-risici>
og jf. Beim, Jakob Hvide og Adam Hannestad: *Regeringens energiudspil har fået med den brede grønne pensel*. Politiken, 30.06.18 <https://politiken.dk/indland/politik/art6610338/Regeringens-energiudspil-har-f%C3%A5et-med-den-brede-gr%C3%B8nne-pensel>

⁵⁷) Uddybning af dette afsnit kan findes i Lund, Henrik Herløv: *VLAK’ S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 6.2.1 og 6.2.2: Afgiftslettelser fremmer ikke grøn omstilling, men øger udledning af drivhusgasser*. April 2018

⁵⁸) Jf. *Energiaftalen*, s. 8 mf.

energi.⁵⁹ Angiveligt skal lempelsen altså i sidste ende tjene til at reducere CO₂ – udledning, da det jo er det endelige formål med at fremme vedvarende energi.

Men ligesom tidligere afskaffelsen af CO₂ – afgiften vil en generel lettelse af el - afgiften være kontraproduktiv, idet lavere afgift vil øge efterspørgslen efter el og da størstedelen af el - produktionen frem til 2030 stadig vil være baseret på fossile brændsler, vil det alt andet lige øge CO₂ – udledningen.⁶⁰

Dette dokumenteres da også af regeringens egne tal. Beregninger fra Klima – og Energiministeriet viser således, at sænkningen af elafgiften vil koste klimaet omkring 400.000 ton ekstra CO₂ om året i 2030, præcis fordi en lavere elpris vil give et højere forbrug.⁶¹ Det svarer til den årlige CO₂ – udledning fra mere end 1 million husstande.

MEN: Selv om det repræsenterer en forbedring i forhold til VLAK´s udspil, at afgiftslettelsen reduceres fra 25 øre til 14 øre pr kWh, så må det på den anden side kategoriseres som mindre godt i energiaftalen, at den tilbageværende afgiftslettelse stadig må vurderes at ville medføre en forøgelse af CO₂ – udslippet på over 200.000 tons om året.

Det er tydeligt, at det i forhandlingerne har været en betingelse fra regeringens side for at indgå aftalen, at der stadig skulle være en betydelig lempelse af el - afgiften med i aftalen. Men regeringens modindrømmelse – udbygning med flere havvindmølleparker end en – er jo som anført en gratis omgang i aftalen for regeringen.

Denne del af aftalen kan dermed heller ikke siges at repræsentere en entydig forbedring i og med, at afgiftslettelsen og det heraf følgende CO₂ – udslip nok er reduceret, men en væsentlig del heraf består.

---

⁵⁹) Jf. regeringens energiudspil, s. 25.

⁶⁰) Jf. Andersen, Lasse Skou: "Klimavismænd om regeringens grønne plan: Der er meget lang vej igen". Information. 28.04.18

https://www.information.dk/indland/2018/04/klima-vismænd-regeringens-groenne-plan-lang-vej-igen?lst_rel

⁶¹) Jf. Hansen, Jesper Løvenbalk og Lasse Skou Andersen: «Afgiftsletter på el giver markant højere udledninger af CO₂, viser regeringens egne beregninger». Information 31.05.18.

https://www.information.dk/indland/2018/05/afgiftsletter-paa-el-giver-markant-hoejere-udledninger-co2-viser-regeringens-egne-beregninger?lst_mst

4.3. Teknologineutral VE – udbygning ikke uproblematisk. ⁶²

Endelig indgår det som anført i energiaftalen, at ”der afsættes 4,2 mia. kr. til teknologineutrale udbud af solceller, landvind, kystnær havvind samt bølge – og vandkraft i perioden 2020 – 2024.”⁶³

Det må på den ene side anerkendes som positivt, at der hermed i energiaftalen afsættes midler, der kan fremme alternative VE – teknologier i forhold til havvind. For der er klart behov for supplerende og komplementære VE – teknologier til at tage over, når det ikke blæser.

MEN: Det kan på den anden side diskuteres, hvorvidt det er positivt, når der synes i aftalen at gives tilslutning til regeringens model med teknologineutrale udbud for en lang række VE – teknologier?

Teknologineutralitet vil grundlæggende sige, at staten i sine indkøb af vedvarende energi ikke lægger vægt på, hvilke teknologier, som producere energien. Alle teknologier, som opfylder visse kriterier, kan modtage støtten og får samme støttesats for den producerede energi. ⁶⁴

Hovedbegrundelsen herfor er, at de mest konkurrencedygtige teknologier får støtten og dermed bliver vedvarende energi billigst for samfundet her og nu. Tilmed antages konkurrencepresset på længere sigt at medvirke til yderligere billiggørelse af VE – teknologier.

Hermed er det markedet, ikke staten, som udvælger teknologier ud fra, hvad der lige nu er billigst.

Denne politik, der tydeligvis er præget af regeringens neoliberalistiske holdninger, kan imidlertid diskuteres.

Herimod kan rettes den indvending, at så længe situationen teknologisk er den, at nogle få mere udviklede, ”modne” teknologier konkurrerer med en række kommende teknologier, som imidlertid stadig er i støbeskeen, vil udfaldet af teknologineutrale udbud være givet på forhånd. Det vil være det samme som at sætte udviklingen i stå og efterlade måske kommende vigtige nye teknologier uden udviklingsstøtte.

I stedet for bør nye teknologier beskyttes med særlige støtteordninger indtil de er modnet tilstrækkeligt til at kunne klare sig i konkurrencen med andre teknologier. ⁶⁵

⁶²⁾ ⁶²⁾ Uddybning af dette afsnit kan findes i Lund, Henrik Herløv: VLAK’ S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 5.3. Teknologineutrale udbud og konkurrence og afsnit 8.3.1: Markedsstyring og teknologineutralitet vil give bagslag for den grønne omstilling. April 2018

⁶³⁾ Jf. Energifaftalen, s. 5 for oven.

⁶⁴⁾ Jf. Klimarådet: Teoretiske betragtninger om støtte til vedvarende energi. Baggrundsnotat, dec. 2017.
<http://www.klimaradet.dk/da/analyser/fremtidens-vedvarende-energi>

⁶⁵⁾ Jf. Klimarådet: Oven anførte baggrundsnotat, s. 6.

Det må derfor på den anden side rejses et kritisk spørgsmålstegn ved den i aftalen indeholdte model for teknologineutrale udbud for andre VE – teknologier.

5. Dårlige ting i energiaftalen i forhold regeringens udspil.

Endelig er der aspekter af energiaftalen, hvor den desværre overvejende viderefører fejl og mangler fra VLAK's energiudspil.

Det gælder en utilstrækkelig indsats for energibesparelse, hvilket behandles i afsnit 5.1.

Endvidere gælder det den problematiske videreførelse af biobrændstof som den mest støtte form for VE og dermed fortsat hovedkilde til VE i danske kraftværker. Dette diskuteres i afsnit 5.2

Endvidere er der de principper om markedsvilkår for udbygningen med vedvarende energi, som regeringen et godt stykke henad vejen er lykkedes at få ind i aftalen, problematiske, hvilket diskuteres i afsnit 5.3.

5.1. Utilstrækkelige midler til energibesparelse.⁶⁶

En klar konkret mangel ved energiaftalen er, at det ikke gør op med regeringens nedprioritering af energibesparelser og energieffektivisering.

40 procent af vores energi bruges i vore bygninger, og 80 procent af de bygninger, som står i dag, er også i brug i 2050, hvor vi skal nå vore klimamål.

Alligevel havde energieffektivisering i VLAK – regeringens energiudspil lav prioritet, ja det er rent faktisk skåret ned fra 1,5 mia. kr. årligt i energiaftalen fra 2012 til 0,4 mia. kr. årligt.⁶⁷

Hvilket i energiaftalen kun forhøjes til en tilskudspulje på max 500 mio. kr, hvilket er helt utilstrækkeligt.

⁶⁶⁾ ⁶⁶⁾ Uddybning af dette afsnit kan findes i Lund, Henrik Herløv: VLAK' S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 8.2.3: Helt utilstrækkelig prioritering af energibesparelse. April 2018

⁶⁷⁾ Jf. Ekman, Klaus: Regeringens energiudspil rammer plet, men på den forkerte skive. Det Økologiske Råd, 26.04.18. <https://www.ecocouncil.dk/udgivelser/artikler/energi-og-klima/3105-regeringens-energiudspil-rammer-plet-men-pa-den-forkerte-skive>

5.2. Problematisk biobrændstof fastholdes

Bioenergi har i mange år været begunstiget med tilskud og ved at være fritaget for energi- og CO₂-afgifter. Konsekvensen har været, at kraftvarmeværkerne i et stort omfang har omlagt til biomasse, således at bioenergi i dag udgør mere end 70 procent af den vedvarende energi i Danmark.

Hvilket igen har medført, at Danmark er blevet storimportør af biomasse i form af træpiller o.l.

I energiaftalen lægges der op til at fortsætte denne politik, idet det hedder, at ”Statsstøttegodkendelsen af den nuværende ordning til elproduktion på biomasse udløber i april 2019. Parterne er enige om, at eksisterende værker, der ikke er afskrevet, vil kunne fortsætte i ordningen med det nuværende støtteniveau”.⁶⁸

Problemer heri er principielt – som det fastslås af Klimarådet-, at ”... biomasse ikke grundlæggende kan siges at være CO₂ neutralt på linje med energikilder som vind og sol, der ikke udleder drivhusgasser ved energiproduktion. Det skyldes simpelthen, at der ved afbrænding af biomasse udledes CO₂”.⁶⁹

Konkret kan afbrændingen dog kompenseres ved genplantning af skov. Men det kræver en meget stram og stærkt styret genplantnings politik, hvis genplantningen hele tiden skal være på højde med afbrændingen, hvilket langtfra er tilfældet i de lande, Danmark importerer fra.

Hertil kommer, at træ er en begrænset ressource, hvorfor der slet og ret er grænser for, hvor store dele af skovens biomasse, der kan udnyttes, hvis det på sigt skal være bæredygtigt. Men her bruger Danmark allerede 3 gange så meget pr. indbygger end hvad der på globalt plan er bæredygtigt

I erkendelse heraf valgte Klimarådet i 2018 at sætte kritisk fokus på det danske forbrug af biomasse.

Det må kategoriseres som ikke godt i energiaftalen, at anbefalingerne om at begrænse og regulere bruge af biomasse i danske elværker stærkere ikke er blevet fulgt i energiaftalen.

5.3. Enerkipolitik på markedsvilkår forkert.⁷⁰

⁶⁸) Jf. energiaftalen, s. 7 for oven.

⁶⁹) Jf. Klimarådet: Sammenfatning af rapport om biomasse, s. 7.

⁷⁰)⁷⁰) Uddybning af dette afsnit kan findes i Lund, Henrik Herløv: VLAK' S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 5.1: Markedsstyring i stedet for offentlig politisk regulering og styring? og afsnit 8.3.1: Markedsstyring og teknologineutralitet vil give bagslag for den grønne omstilling. April 2018

Med aftalen har – som også fremgået foran – alle deltagende partier et godt stykke henad vejen nikket ja til regeringens principper om markedsvilkår, som guideline for den videre udbygning med VE.

Om markedsvilkår hedder det således i aftalen, at ” Markedet skal så vidt muligt styre den grønne omstilling”, om end det må medgives, at ”så vidt muligt” er en væsentlig tilføjelse. Der gives også i aftalen en vis tilslutning til regeringens heraf følgende mål om gradvist at reducere offentlig støtte til VE – teknologier, idet det hedder i aftalen, at udviklingen ” har gjort det realistisk, at grønne løsninger indenfor en overskuelig årrække kan leveres på kommercielle vilkår”. ⁷¹ Som beskrevet foran er det jo også det princip, som i aftalen lægges til grund for hovedelementet: Udbygningen af havvind.

Vedrørende støtte kan man i princippet selvfølgelig kun være enig i den betragtning, at Danmark selvfølgelig IKKE skal støtte vedvarende energi længere end til den er konkurrencedygtig og kan klare sig selv. MEN: Det er omvendt først den dag, hvor det er tilfældet, at vi ikke længere skal støtte VE.

Og her må der stilles et spørgsmålstejn ved regeringens håb om indenfor overskuelig tid at kunne afvikle støtte til udbygning af VE.

Som økonomien i VE – teknologierne er i dag, vil ingen VE – teknologier i dag - bortset fra måske landvind - være nogenlunde konkurrencedygtige foreløbig.⁷² Ifølge brancheorganisationen ”Dansk Energi” vil landvind kun i et ud af 3 mulige scenarier kun være støttefri om 8 år, hvis man – helt urealistisk – forudsætter, at kvoteprisen i EU´s kvotehandelssystem femdobles. Ellers vil selv landvind stadig have behov for støtte om 18 år. Solenergi vil også i 2 sandsynlige scenarier ud af 3 kræve støtte i mindst 18 år, mens havvind efter 18 år under ingen omstændigheder kan stå på egne ben. ⁷³ Også Klimarådet konkluderer, at havvind trods den store udvikling på området stadig vil være dyrere end landvind i 2030 ⁷⁴ og derfor fortsat vil have behov for støtte.

Hvis man afvikler støtten til vedvarende energi, vil det altså for flertallet af VE – teknologier i en overskuelig fremtid være en katastrofe. Udviklingen heraf vil stoppe.

Det kan derfor – pænt sagt – betegnes som mindre godt, at denne neoliberalistiske filosofi fra VLAK´s energiudspil videreføres i energiaftalen,

---

⁷¹) *Energiaftalen, s. 2 midt for.*

⁷²) Jf. Poll, Christian: *Vi har brug for en mere ambitiøs energipolitik. OrganicToday, 24.04.17* <http://www.organictoday.dk/vi-har-brug-for-en-mere-ambitios-energipolitik/>

⁷³) Jf. Plechinger, Maz: *Dansk Energi ser behov for vindstøtte i mange år endnu. Energiwatch. 22.03.17* <https://energiwatch.dk/Energinyt/Renewables/article9444966.ece>.

⁷⁴) Jf. Klimarådet: *Fremtidens vedvarende energi, s. 14. december 2017.* <http://www.klimaradet.dk/da/analyser/fremtidens-vedvarende-energi>

6. Klimaeffekt og økonomi.

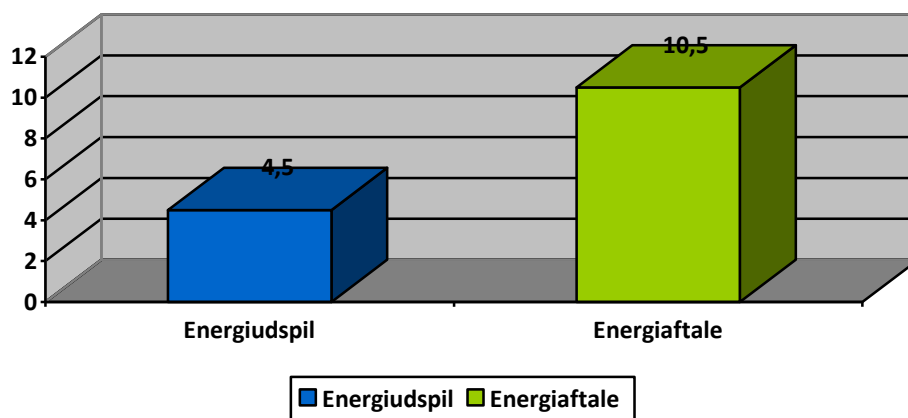
6.1. Effekt af energiaftalen på udledningen af drivhusgasser.⁷⁵

Ligesom i VLAK's energiudspil har man også holdt kortene forholdsvis tæt til kroppen, når det gælder opgørelse af aftalens effekt på CO₂ – udslippet, som kun er noget summarisk berørt i et af regeringen udsendt faktaark om aftalen.⁷⁶

Ifølge et svar fra energiministeren til Folketinget i maj måned var den ”umiddelbare og isolerede effekt af regeringens energiudspil, at det reducerede udslippet af drivhusgasser med 4 – 5 mio. tons frem mod 2030. Denne reduktion i CO₂ – udslippet skulle med energiaftalen ifølge faktaarket nu være vokset til en reduktion i CO₂ – udslippet på 10 – 11 mio. tons.⁷⁷

Isoleret set en forbedring i reduktionen af drivhusgasser på omkring 6 mio. tons CO₂.

Figur: Reduktion i CO₂ – udslip som følge VLAK's energiudspil respektive energiaftalen isoleret set.⁷⁸

⁷⁵) Dette afsnit ligger i forlængelse af i Lund, Henrik Herløv: VLAK'S ENERGIUDSPIL – Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, afsnit 8.1.3: CO₂ udslip stiger trods regeringens energiudspil. April 2018.

⁷⁶) Jf. Energi-, forsynings- og klimaministeriet: co₂-effekter.
https://efkm.dk/media/12200/handout_energiaftale_co2effekter.pdf

⁷⁷) Jf. Beim, Jakob Hvide og Adam Hannestad: Regeringens energiudspil har fået med den brede grønne pensel. Politiken, 30.06.18 <https://politiken.dk/indland/politik/art6610338/Regeringens-energiudspil-har-f%C3%A5et-med-den-brede-gr%C3%B8nne-pensel>

⁷⁸) Kilde: Egen tilvirkning.

Men hvilken effekt klimaaftalen har i forhold Danmarks samlede udslip af drivhusgasser er IKKE eksplicit opgjort, hverken i aftale eller faktaark?

Problemet er her, hvad der evt. måtte være holdt udenfor regeringens beregning af effekt af klimaaftalen ”isoleret set”?

Det viste sig om regeringens energiudspil senere, at der her VAR holdt noget udenfor. Som anført angav regeringen den isolerede effekt af udspillet til en reduktion af CO₂ – udslippet på 4 -5 mio. tons.

MEN: Det blev senere oplyst i et lækket forhandlingsnotat, at Danmarks CO₂ udslip trods initiativerne i klimaudspillet ville vokse med mellem 5 og 10 procent fra 2020 til 2030.

I alt forventede regeringen ifølge det lækkede forhandlingsnotat, at Danmark i 2020 ville udlede mellem 43,4 og 43,7 millioner ton CO₂. I 2030 forventedes det samme tal at stige til mellem 46 og 47,7 millioner ton trods regeringens initiativer i energiudspillet.

Det skyldes, at regeringens opgørelse af energiudspillet ”isolerede effekt” ikke tog højde for flere faktorer, som tværtimod ville øge CO₂ udslippet frem mod 2030 ⁷⁹: Nye datacentre fra techgiganter ville øge CO₂ udslippet og den af regeringen foreslåedes lempelse af el - afgiften ville også øge det.

Når regeringen nu igen i forbindelse med energiaftalen opgør en ”isoleret” effekt på udledningen af drivhusgasser, er der derfor grund til at være forbeholden overfor, om der også denne gang er udeladt noget og således ”snydt på vægtskålen”.

MEN: Hvad vi får at vide i det nævnte faktaark til energiaftalen er, at aftalen som foran anført – ”isoleret set” - øger reduktionen i CO₂ – udslippet med 6 mio. tons mere end energiudspillet.

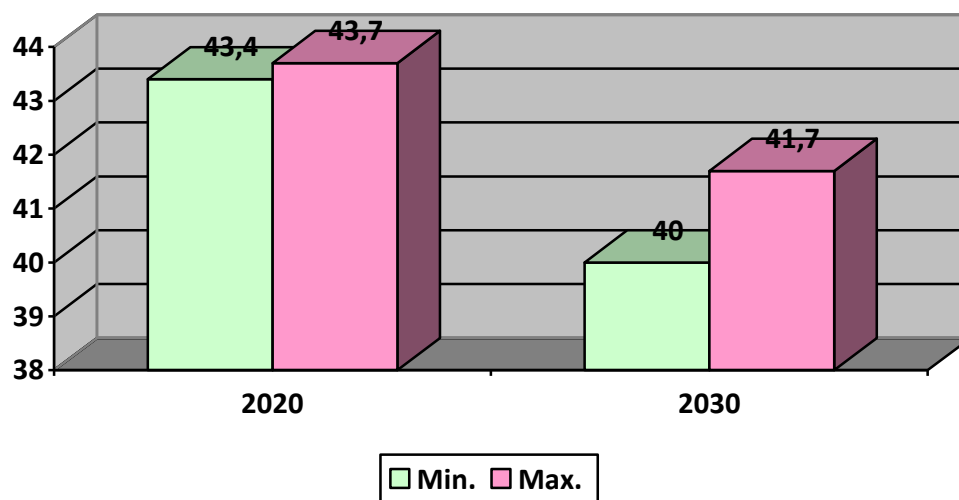
Hvor Danmarks samlede CO₂ – udslip i 2030 – jf. ovenfor – som følge af VLAK’s udspil i 2020 ville være steget til mellem 46 og 47,7 mio. tons, betyder forbedringen i reduktionen af CO₂ – udslippet på 6 mio. tons i energiaftalen, at Danmarks samlede udledning af drivhusgasser i 2030 – alt andet lige – vil blive reduceret til 40 og 41,7 mio. tons.

En reduktion i forhold til 2020 på mellem 3,9 pct. og 8,5 pct., som efter alt at dømme skyldes den mindre lempelse af el – afgiften end regeringen oprindeligt lagde op til samt måske også planerne om etablering af flere havvindmølleparker (?).

---

⁷⁹⁾ Jf. Ritzau: CO₂-udspli ventes at stige trods regeringens energiplan. Berlingske, 19.06.18.
<https://www.b.dk/politiko/co2-udslip-ventes-at-stige-trods-regeringens-energiplan>

Figur: Danmarks CO₂ – udledning 2020 og 2030 som følge af energiaftalen (millioner ton CO₂)

Med forbehold for evt. manglende oplysninger og mellemregninger fra regeringen må det på den ene side anerkendes som en forbedring i energiaftalen i forhold til energiudspillet, at Danmarks samlede CO₂ – udslip med klimaftalen synes at ville falde mellem 4 og 8 pct., hvor det efter regeringens energiudspil som fremgået tegnede til at stige med mellem 5 og 10 pct.

På den anden side kan en reduktion i udledningen af drivhusgasser fra 2020 til 2030 på mellem 4 – 8 pct. ikke karakteriseres som prangende, når Danmark som fastlagt i klimaloven skal være et lavemissionssamfund i 2050.

6.2. Energiaftalens økonomi

Et væsentligt stridspunkt i forhandlingerne omkring energiaftalen har været spørgsmålet om finansieringen af initiativerne.

Her lagde regeringen i sit energiudspil i sin tid op til, at udspillet bl.a. skulle finansieres af et bidrag fra det finanspolitiske råderum.

Hvor stort trækket herpå var ikke oplyst af regeringen, men er beregnet til – akkumuleret over hele perioden frem til 2025 - mellem 5 og 6 mia. kr (inkl. og ekskl. regeringens beregnede dynamiske effekter).⁸⁰

S, DF og den øvrige opposition modsatte sig, at dele af det finanspolitiske råderum således - i stedet for på velfærd - skulle bruges til regeringens energiudspil, herunder på skattelettelser.

Det må på den ene side anerkendes, at det med reduktionen i lempelserne af el – afgiften er lykkedes de øvrige partier at reducere de over hele perioden akkumulerede udgifter til skattelettelser fra mellem 15 og 11 mia. (henholdsvis ekskl. og inkl. de af regeringens beregnede dynamiske effekter)⁸¹ til omkring 6 mia. kr (formentlig inkl. dynamiske effekter) ud af samlede udgifter på omkring 13 mia. kr.⁸²

Men på den anden side viser energiaftalens afsluttende oversigt over finansieringen af energiaftalen, at det strengt taget ikke helt er lykkedes at undgå træk på det finanspolitiske råderum, idet omkring 4,3 mia. kr ud af en samlet finansiering på omkring 13 mia. kr finansieres med sparede PSO – afgifter i denne størrelsesorden, som vel ellers ville være indgået i råderummet og her være disponeret til offentligt forbrug.

Det er således lykkedes at reducere omfanget af VLAK's sorte skattelettelser i denne forbindelse en del, men strengt taget ikke helt lykkedes at forhindre VLAK i at gøre indhug i de i råderummet ellers afsatte midler til velfærd.

Tabel: Angiven finansiering af energiaftalen.⁸³

---

⁸⁰) Jf. Lund, Henrik Herløv: VLAK s. energiudspil: Sorte skattelettelser maskeret som grøn omstilling, s. 109 ff, Maj 2018

⁸¹) Jf. Lund, Henrik Herløv: Oven anførte rapport, s. 33 – 36.

⁸²) Jf. Energiaftalen, tabel 1, s 15

⁸³) Jf. Energiaftalen, s. 16 – 17.

